

N:o 68.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående godtgörelse till dem, som lidit förluster genom de af f. d. svenske och norske konsuln i New-York K. Woxen i svenska ärenden begångna förskingringar; gifven Stockholms slott den 6 mars 1899.

Med åberopande af bifogade protokoll öfver utrikesdepartementsärende vill Kongl. Maj:t i nåder föreslå Riksdagen att medgifva, att af Sveriges andel i konsulkassans behållning må få användas ett belopp ej öfverstigande 73,300 kronor att till dem, som lidit förluster genom de af f. d. svenske och norske konsuln i New-York Karl Woxen i svenska ärenden begångna förskingringar, utbetalas till godtgörande af samma förluster, under vilkor att de, som sålunda erhålla godtgörelse, på utrikesdepartementet öfverlåta sina på ifrågavarande förskingringar grundade fordringsanspråk mot Woxen.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Douglas.

Protokoll öfver utrikes departementsärende, hållet inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1899.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Boström*,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve *Douglas*,
 Statsråden: herr friherre *Åkerhielm*,
Wikblad,
 friherre *Rappe*,
Annerstedt,
 von *Krusenstjerna*,
 grefve *Wachtmeister*,
Claëson,
Dyrssen.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anförde i underdånighet:

*Angående
 godtgörelse
 från Sveriges
 andel i
 konsuls-
 kassans be-
 hållning till
 dem, som
 genom f. d.
 konsul K.
 Woxens för-
 skingringar
 i svenska
 ärenden lidit
 förluster.*

»Sedan numera fullständig redogörelse angående de af f. d. svenske och norske konsuln i New-York K. Woxen begångna förskingringar ingått från t. f. konsuln M. Ameen, hvilken af mig fått i uppdrag att företaga utredning i denna angelägenhet, får jag härom anföra följande:

F. d. Konsul Woxen utnämndes till de Förenade rikenas konsul i New-York den 12 juni 1891. Under sin föregående tjänstetid, först såsom andre sekreterare i utrikesdepartementet, derpå såsom legationssekreterare och slutligen såsom chef för utrikesdepartementets handels- och konsulatafdelning, hade han städse ådagalagt stor duglighet i sitt arbete och ett oklanderligt uppförande samt tillvunnit sig sina förmäns förtroende.

Anmärkning mot Woxen under hans tjänstgöring såsom konsul förekom 1893—1894 med anledning af uteblifven årsberättelse för år 1892,

men han anförde såsom skäl för sitt dröjsmål, att de statistiska uppgifter, hvilka borde ligga till grund för årsberättelsen, icke utkomme förrän under sommaren året näst efter det, för hvilket berättelsen borde afgifvas, och att konsulatet under sommaren vore mest tyngdt af arbete.

De af Woxen såsom konsul i New-York till utrikesdepartementet afgifna räkenskaper rörande konsulat- och expeditionsafgifter hafva alltid varit uppgjorda med omsorg och noggrannhet. Anledning till anmärkning mot Woxen yppade sig likväl å nyo under senare hälften af år 1897, enär han icke förr än i oktober månad till utrikesdepartementet inkom med konsulatets räkenskaper för 1:a halfåret 1897. Jag aflät då till Woxen en skrifvelse, deri jag uttalade mitt missnöje med den försumlighet, han sålunda låtit komma sig till last, samt ålade honom att för framtiden afsända konsulatets halfårsräkenskaper så tidigt, att de kunde komma utrikesdepartementet till handa, räkenskaperna för förra halfåren före utgången af juli månad och räkenskaperna för senare halfåren före utgången af januari månad påföljande år.

De inkomna räkenskaperna för 1:sta halfåret 1897 gäfvo icke anledning till någon anmärkning från utrikesdepartementets sida.

Då emellertid vid utgången af januari månad 1898 räkenskaperna för 2:dra halfåret 1897 icke inkommit till departementet samt tvenne under förra hälften af februari i ärendet till Woxen aflättna telegram förblifvit obesvarade, anmodade jag genom telegram den 22 i samma månad Kongl. Maj:ts minister i Washington att förstärka Woxen att genast till departementet insända berörda räkenskaper. Den 23 i sistnämnda månad afsändes derpå räkenskaperna från New-York och framkommo till utrikesdepartementet den 9 derpå följde mars.

Ej heller mot dessa räkenskaper förekom skäl till anmärkning.

Redan på hösten 1897 hade Woxen på grund af sin sålunda visade försumlighet fått sig ålagdt att till utrikesdepartementet remittera så stort belopp af de vid konsulatet inestående konsulat- och expeditionsafgifter, som icke vore nödvändiga för bestridandet af konsulatets utgifter. Då nu af räkenskaperna för 2:dra halfåret 1897 inhemtades, att konsulatets behållning af konsulat- och expeditionsafgifter var större, än som skäligen kunde vara erforderligt för bestridande af de för konsulatets behöriga skötsel nödiga utgifter, så afsände jag den 18 mars 1898 till Woxen ett telegram med förfrågan, om konsulatafgiftsmedel vore afsända till utrikesdepartementet samt, derest så ej vore förhållandet, om orsaken dertill. Då något telegrafiskt svar på detta telegram icke under de närmaste dagarna ingick,

anmodade jag i skrifvelse och telegram den 24 i samma månad Kongl. Maj:t minister i Washington att afresa till New-York för att dels verkställa inventering af konsulatets räkenskaper, dels ock företaga undersökning rörande de försumligheter i sin tjensteutföring, hvilka Woxen låtit komma sig till last, hvarjemte ministern ålades att omedelbart efter avslutandet af ifrågavarande uppdrag per telegraf underrätta mig om resultatet af kassa-inventeringen samt dervid meddela, huruvida han funnit anledning till så allvarliga anmärkningar mot Woxen, att hans försättande ur tjenstgöring syntes nödvändigt. På grund af Woxens underlåtenhet att enligt utrikesdepartementets befallning till departementet insända konsulat- och expeditionsafgifter hade hans lön för mars månad af departementet innehållits.

Den 25 mars 1898 ingick emellertid från vicekonsuln i New-York Chr. Ravn telegrafiskt meddelande, att Woxen sedan flera dagar varit frånvarande från sin embetslokal, samt att omständigheterna gjorde det sannolikt, att han gjort sig skyldig till förskingring. Sedan enligt ytterligare telegram från vicekonsul Ravn förskingring konstaterats, blef Woxen af mig den 30 mars suspenderad i afvaktan på närmare utredning angående de förhållanden, som stodo i samband med hans afvikande.

På grund af hvad mot Woxen förekommit behagade sedermera Kongl. Maj:t vid underdånig föredragning i sammansatt statsråd den 13 maj 1898 förklara honom skild från hans befattning såsom konsul i New-York.

Oaktadt erforderliga åtgärder vidtagits för Woxens efterspanande såväl i Amerika som ock å vissa orter i Europa, har icke någon kännedom om hans öde efter afvikandet från New-York kunnat vinnas, och man svärfvar sålunda fortfarande i okunnighet om huruvida han ännu är i lifvet. I fråga om orsakerna till Woxens förskingringar har den i New-York hållna polisundersökning gifvit vid handen, att Woxen under de senare åren i hög grad idkat hasardspel. Dessa spel hade icke bedrifvits i klubbar eller andra sådana lokaler i New-York, hvilka besöktes af personer tillhörande Woxens samhällsställning, utan i spellokaler, hvilka utgjorde tillhåll endast för äfventyrare och andra tvifvelaktiga personer. Denna omständighet förklarar, att hvarken vicekonsul Ravn eller andra tjenstemän vid konsulatet i New-York, enligt hvad till utrikesdepartementet meddelats, haft minsta aning om att Woxen vore förfallen till spelpassion, och att ej heller någonsin någon medlem af den skandinaviska kolonien i New-York hos utrikesdepartementet omförmålt förhållandet. Och utrikesdepartementet hade så mycket mindre skäl att misstänka, det Woxen hade några större pen-

ningbehof än dem hans lön kunde tillfredsställa, som han enligt allas sammanstående utsago förde ett mycket indraget och sparsamt lefnadssätt.

Sedan vicekonsul Ravn på grund af föreskriften i § 41 af konsulatförordningen bestridt konsulsbefattningen i New-York under tiden från Woxens försvinnande till början af nästpåföljde juni, öfvertogs förvaltningen af befattningen från sistnämnda tidpunkt, enligt honom meddeladt förordnande, af dåvarande t. f. vicekonsuln i London, numera utnämnde generalkonsuln i Barcelona M. Ameen, hvilken intill den 15 nästlidne februari förestått konsulatet.

Med skrifvelse den 31 december 1898 har Ameen till utrikesdepartementet insändt redogörelse för de af Woxen begångna förskingringarna. Af denna redogörelse framgår, att Woxen tillagnat sig såväl

konsulat- och expeditiionsafgifter, hvilka han för konsulskassans räkning omhänderhaft, som ock

andra penningmedel, som blifvit honom i hans egenskap af svensk och norsk konsul anförtrodda.

De till *den förra kategorien* hörande medlen utgöra omkring kronor 37,500, deraf, enligt den proportion, efter hvilken de Förenade rikena bidraga till konsulskassans inkomster med såväl konsulat- och expeditiionsafgifter som direkta anslag och enligt hvilken konsulskassans utgifter och besparingar fördelas på de båda rikena, belöper på Sverige omkring kronor 15,400 och på Norge omkring kronor 22,100.

Den senare kategorien utgöres, för hvad angår svenska ärenden, af:

1) *arfsmedel*, bestående dels af qvarlåtenskap efter i Amerika aflidne svenskar, hvilka medel Woxen, antingen utan särskild fullmakt på grund af sin embetsställning eller ock med stöd af för honom utfärdade fullmagter, lyft hos amerikanska myndigheter för att tillställas vederbörande arfvingar, dels ock af medel, som utfallit i ett dödsbo här i landet, och hvilka tillstälts Woxen för att utbetalas till arfvinge i Förenta Staterna, tillhopa

dollars 12,378: 92

De nämnda fullmagterna hafva i somliga fall tillställts Woxen genom utrikesdepartementet, i andra fall direkt från arfvingarna.

2) *Andra belopp*, som af en eller annan anledning blifvit Woxen af *enskölda personer* på grund af hans officiella ställning anförtrödda för att disponeras i enlighet med honom meddelade föreskrifter dollars 6,323: 67 samt

3) *belopp*, hvilka blifvit af *svenske sjömän* till konsulatet i New-York inbetalda för att hemsändas till Sverige » 861: 20

Utgörande sålunda sammanlagda beloppet af de utaf Woxen i svenska ärenden förskingrade medel » 19,563: 79

Af norska medel har Woxen gjort sig skyldig till förskingring af sammanlagdt dollars 9,186: 78.

Af de sålunda förskingrade medlen kommer endast en ytterst ringa del att kunna täckas af utdelningen i Woxens bo. Utredningen af boet, hvilken verkställes af norska departementet för det inre, är ännu ej afslutad. Enligt ingångna meddelanden äro Woxens tillgångar följande:

a) en del i New-York kvarlemnade effekter, hvilka värderats till dollars 200 à 250, men vid försäljning antagas komma att inbringa allenast ett mindre belopp;

b) en del i Christiania befintliga böcker och andra effekter;

c) en lifförsäkringspolice i lifförsäkringsbolaget »Equitable Assurance Society of New-York» för dollars 5,000. Denna police, hvilken af den person, till hvilkens förmån den blifvit af Woxen tagen, öfverlåtits å konsulskassan, har jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 9 december 1898 blifvit till bolaget återförsäld för dollars 384: 93, hvilket belopp influtit till konsulskassan; samt

d) två lifförsäkringspolicer i lifförsäkringssällskapet »Idun» i Christiania, en hvar lydande på kr. 5,000, för hvilka premierna blifvit af Woxen till fullo inbetalda. Dessa policer, hvilka egde ett sammanlagdt återköpsvärde af kr. 4,500, hafva varit pantförskrifna till »Idun» för en skuld af kr. 3,340. Jemlikt nådigt beslut den 23 sistlidne januari har Kongl. Maj:t förordnat, att denna skuld skulle inlösas, mot det att skuldförbindelsen jemte de båda pantförskrifna lifförsäkringarna öfverlättes till departementet för det inre.

Utom dessa tillgångar hade Woxen efterlemnat

a) sju lifförsäkringspolicer i lifförsäkringsbolaget »Mutual Reserve

Fund Life Association » i New-York till sammanlagdt belopp af dollars 10,000, å hvilka policer premierna icke varit af Woxen till fulla inbetalda. Då, enligt hvad ministern i Washington upplyst, föga utsigt förefunnes att någonsin utfå ens någon del af ifrågavarande lifförsäkringar, har Kongl. Maj:t den 19 december 1898 förklaradt, att samma lifförsäkringar icke skulle genom inbetalning med allmänna medel af förfallande premier vidmagthållas efter den tid, för hvilken vederbörliga premier dittills blifvit erlagda eller intill slutet af februari 1899;

b) en lifförsäkringspolice i »Idun» för kr. 10,000, å hvilken årspremien icke blifvit fullständigt inbetald. Enär på denna police hvilade s. k. sjelfmordsklausul, innebärande att, om den försäkrade beginge sjelfmord, polisen blefve ogiltig, har Kongl. Maj:t jemlikt ofvanberörda nådiga beslut den 23 sistlidne januari förordnat, att denna police icke skulle genom fortsatta premieinbetalningar af allmänna medel för framtiden vidmagthållas; samt

c) ett i »Bank of New-York» innestående belopp af dollars 155: 39, hvilket likväl, enligt hvad ministern i Washington uttalat, bör lemnas utan afseende, då dess utfående från banken skulle vara förenadt med så många rättsförhandlingar och omkostnader, att intet skulle komma att af beloppet återstå.

Det af Woxen förskingrade belopp af konsulat- och expeditionsafgifter utgör svenska och norska statsverkens direkta förlust. Att Woxen kunnat komma i tillfälle att tillgripa en så betydlig afgiftssumma beror, som ofvan nämnts, derpå, att han icke stälde sig till efterrättelse utrikesdepartementets honom gifna befallning att till departementet insända den för konsulatet obehöfliga behållningen af dylika afgifter och sedermera, innan det af mig till ministern i Washington lemnade uppdrag att inventera konsulatets kassa hunnit utföras, afvek från konsulatet.

Hvad de förluster angår, som genom Woxens förskingringar tillskyndats enskilda personer, så lärer svenska staten, hvilken enligt gällande lagstiftning icke i allmänhet är rättsligen förpligtad att godtgöra skada, som af tjensteman genom felaktig eller bedräglig embetsförvaltning kan förorsakas enskilde, icke hafva någon förbindelse att ersätta berörda förluster. Starka billighetsskäl torde emellertid tala för att staten bereder godtgörelse för desamma. Då vederbörande för erhållande af bistånd för utfående af i Förenta staterna fallna arf eller i andra ekonomiska angelägenheter hänvändt sig till Woxen i hans egenskap af de Förenade rikenas konsul derstädes, så hafva de med skäl kunnat förvänta att icke derigenom blifva utsatta för ekonomisk förlust.

I vissa af arfsmålen har utrikesdepartementet biträdt de härvarande arfvingarna för att genom konsulatet i New-York utfå arfsmedlen. Någon skyldighet för departementet att i dylika mål lemna biträde förefinnes icke, men sedan lång tid tillbaka har det varit en antagen praxis, att departementet åtager sig dylika uppdrag samt i så fall för uttagande af arf anlitar våra konsulter såväl de olönade som de lönade. Departementets befattning med sådana ärenden består vanligen i att upprätta och införskaffa samt till vederbörande konsul utsända de för arfvets utbekommande nödvändiga legala handlingar samt att sedermera mottaga arfsbeloppen och låta dem tillställas respektive arfvingar. Utredningen af dödsboen tager ofta mycket lång tid, och i de fall, då departementet på grund af dröjsmål med arfsmedels insändande haft anledning att från vederbörande konsul inhemta upplysning om orsakerna till sådant dröjsmål, har det vanliga svaret varit, att boutredningen då ännu icke kunnat afslutas. Departementet har därför icke förrän på allra sista tiden före Woxens afvikande haft någon grund att misstänka honom för oredlighet.

Beträffande de under 3) omförmälda förskingringar eller de belopp, hvilka blifvit af sjömän till Woxen inbetalta för att hemsändas till Sverige, ber jag att få erinra, att sådana inbetalningar skett med stöd af nådiga brefvet den 21 november 1868 och kommerskollegii kungörelse den 15 december samma år, hvarigenom svenske sjömän tillagts rättighet att genom vissa konsulat, till hvilka konsulatet i New-York hör, få penningar befordrade till hemlandet; och när en sjöman begagnar det sålunda anvisade sättet för penningförsändelser, torde han icke derigenom böra tillfogas någon förlust.

En särskild anledning till att staten nu må träda emellan är, att de flesta personer, som lidit förluster genom Woxens förskingringar, tillhöra de mindre bemedlade klasserna och sålunda tyngre drabbas af förlusterna.

Vidare får jag erinra, att Riksdagen år 1891 medgifvit, att till godtgörande af den förlust, som tillskyndats fanjunkaren O. Th. Bäfverfeldt och hans hustru derigenom, att f. d. svenske och norske generalkonsuln i Genève A. M. von Schack, som för makarne Bäfverfeldts räkning uppburit hustru Bäfverfeldt, enligt testamente efter enkan Teresia l'Orsa i Schweiz tillfallna medel, Fr. 23,163: 10, men underlåtit att därför redovisa, af Sveriges innestående andel i konsulskassan finge till makarna Bäfverfeldt utbetalas ett belopp af kr. 16,677: 43.

Jag anser sålunda, att ersättning från allmänna medel bör beviljas de personer, som i svenska ärenden lidit förluster genom Woxens försking-

ringar. Såsom ofvan omförmälts, utgöra dessa förluster ett belopp af dollars 19,563:79. Härifrån böra dock afdragas de expeditonsafgifter, hvilka bort tillkomma Woxen, derest full redovisning skett i de mål, der förskingring förekommit, eller tillsammans dollars 124:79. Det ersättningsbelopp, som skulle komma att utgå, utgör alltså dollars 19,439:—, efter en medelkurs af 1 dollar = kr. 3:77, motsvarande kronor 73,285:03.

Anvisande härför af särskildt anslag erfordras icke, då beloppet kan utgå af Sveriges andel i konsulskassans behållning.

Jag tillåter mig omförmäla, att kongl. norska regeringen till norska Stortinget gjort framställning om dess samtycke till att erforderliga medel till täckande af de förluster, som genom Woxens förskingringar i norska embetsärenden drabbat enskilda personer eller åtskilliga under konsulatet i New-York lydande vicekonsuler, må utbetalas från norska statskassans kontanta behållning.

I händelse af skadestånds utbetalande från konsulskassan torde de personer, hvilka erhålla dylikt skadestånd, böra på utrikesdepartementet öfverlåta sina på de af Woxen begångna förskingringarna grundade fordringsanspråk mot honom.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt får jag i underdånighet hemställa, det Kongl. Maj:t behagade i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att af Sveriges andel i konsulskassans behållning må få användas ett belopp ej öfverstigande 73,300 kronor, att till dem, som lidit förluster genom de af f. d. svenske och norske konsuln i New-York, Karl Woxen i svenska ärenden begångna förskingringar, utbetalas till godtgörande af samma förluster, under vilkor att de, som sålunda erhålla godtgörelse, på utrikesdepartementet öfverlåta sina på ifrågavarande förskingringar grundade fordringsanspråk mot Woxen.»

Hvad herr ministern för utrikes ärendena sålunda hemställt, behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan af statsrådets öfrige närvarande ledamöter, i nåder bifalla; och skulle i följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse, som bilagan till detta protokoll utvisar.

In fidem
Fredrik Rappe.